

MAANDBLAD NEDERLANDSE VERENIGING FEBRUARI 2022

Leuvensesteenweg 4a B-3080 Tervuren Tel: 02767 76 87 E-mail: secretaris@nederlandse-vereniging.be

Website: www.nederlandse-vereniging.be

BTW BE 441 080 081 IBAN: KREDBEBB BE33 4345 1708 2146.

Inhoud

Uit de Bestuurskamer	: Blz. 3
Programma februari	: Blz. 5
Mededelingen van de Programma Cie.	: Blz. 6
Aan Haar Koninklijke Hoogheid	: Blz. 8
Europa en haar Patroonheiligen	: Blz. 9
Een minister uit Indonesie	: Blz. 13
Wereldgeschiedenis	: Blz. 16
Lord bless my computer	: Blz. 18
Wijzigingen ledenbestand	: Blz. 19

Dit e-blad kwam tot stand onder de redactie van:

Annelies Smilde - Bertus Haijtink - Leo Voorham en met medewerking van

Jos Thomeer en Caroline Ernst.

Uit de bestuurskamer

1. Heropstart:

Op de vrijdagmiddag 28 januari vond na een periode van bijna 8 weken (opnieuw) een heropstart van de vereniging plaats. Het werd een gezellige drukte van biljarters die “rond de opgepoetste biljarttafels het glas hieven op een langdurige spelperiode in alle vrijheid en blijheid” zoals Co de Vent het uitdrukte. Het waren de vele gezichten van de NV “stamgasten” die weer verheugd waren aan tafel te zitten om even bij te kunnen praten. Kortom er werd weer leven in de “brouwerij” van de NV geblazen!

2. NV “lockdown”:

Maar let wel, tijdens de NV “lockdown” hebben we niet stil gezeten. In groten getale heeft U unaniem via het inmiddels zo bekende “virtuele” consultatie proces de *raming 2021 en de begroting 2022 en de benoeming van een plaatsvervangend lid van de verificatiecommissie* gesteund. Het bestuur dankt U allen voor het deelnemen aan deze consultatie. Vergeet trouwens ook niet hoe in deze periode Annelies Smilde met bijdragen van een aantal leden een Ledenjournaal kon samenstellen.

3. NV bestuurswisseling/ carrousel:

Maar besturen kan niet alleen teren op een “virtuele” eeuwigheid. Verschillende zaken zijn opgeschort en moeten met raad en daad op de komende voorjaars Algemene Leden Vergadering ingehaald worden. Er is op de eerste plaats de bestuurswisseling/ carrousel: Niet alleen de uitgestelde overdracht van de voorzittershamer van Ton Meijer aan ondergetekende zal dan plaatshebben, ook het eerder aangekondigde afscheid van Liliane van der Veen als bestuurslid (*na 14 jaren!*), de verwelkoming van Marion Baltus als nieuw bestuurslid (*het goede nieuws*) en het afscheid (*na 5 penningmeesters versleten of gediend te hebben!*) van Dymphna Kerkhof als financieel administrateur. Deze ALV zal gehouden worden op **dinsdag 29 maart 2022, aanvang 14u30**. De agenda en infomail met het jaarverslag zal begin maart door Caroline Ernst worden toegestuurd.

4. De NV jaarrekening 2021:

Inmiddels heeft het bestuur ook de jaarrekening goedgekeurd. Zoals altijd wordt door de penningmeester Rob Lodewick de jaarrekening 2021 gedegen voorbereid. Zij laat zien hoe het rondwaren van de Covid-kwelgeest voor de NV een behoorlijke financiële aderlating in de omzet heeft betekend. Maar door diverse factoren (beperkt ledenverlies, winst door subsidies en schenkingen, herstellingen lager dan begroot) eindigt de jaarrekening toch met een positief resultaat. De verificatie commissie (*bestaande uit Ko van der Meer, Pauli Heilbron en Wim Laninga*) is uitgenodigd om de cijfertjes voor U te controleren.

5. Overige activiteiten

Voor de overige activiteiten zoals de uitgestelde lezing van Ambassadeur P.J. Kleiweg de Zwaan en de “Finissage” zie verder in het E-blad of in de agenda op de BE-website: <https://www.nederlandse-vereniging.be/startpagina/>

6. Het boostervaccin:

Tenslotte wil het bestuur U in het kader van de kwelgeest “Covid 19” en zijn variant “omikron” wijzen op de maatregel van het overlegcomité: haal uw boostervaccin. Want na 1 maart is het hebben van deze boostervaccin verplicht voor een rechtsgeldig Covid Safe Ticket <https://www.info-coronavirus.be/nl/news/occ-2101/>

Namens het bestuur: Paul Brouwer

Tervuren, 30 januari 2022

Programma FEBRUARI 2022

DE CLUB IS ALTIJD OPEN EEN HALF UUR VOOR DE ACTIVITEIT BEGINT, TENZIJ ANDERS VERMELD.

dinsdag	1	19:00-22:30	*	Bridgedrive
woensdag	2	Vanaf 17:00	*	Happy Hour
vrijdag	4	16:00-18:00		Biljarten
		18:30	*/+	Maaltijd
		19:30		Film "Take the Lead"
zondag	6	15:00		Dansles
		16:00		Vrij dansen
maandag	7	14:30-17:30	#	Heeren XVII
dinsdag	8	15:00-18:00		Schaken
woensdag	9	12:00		Bibliotheek open
		12:30-14:30	*/+	Lunch
		14:30-16:30		Leeskring
donderdag	10	10:30-14:30	#	Duplicate Donderdagbridge
vrijdag	11	16:00-18:00		Biljarten
		17:00-19:00	*	Aperitief op vrijdag
maandag	14	14:30-17:30	#	Heeren XVII
dinsdag	15	19:00-22:30	*	Bridgedrive
vrijdag	18	16:00-18:00		Biljarten
		16:00-18:30		Wijnclub
		18:00-21:00	*/+	Clubavond
zondag	20	14:00	*	Zondagbridge
maandag	21	14:30-17:30	#	Heeren XVII
dinsdag	22	15:00-18:00		Schaken
woensdag	23	12:00		Bibliotheek open
		12:30-14:30	*/+	Lunch
donderdag	24	10:30-14:30	#	Duplicate Donderdagbridge
		20:00-22:00	*	Lezing van P.J. Kleiweg de Zwaan,
				Ambassadeur
vrijdag	25	16:00-18:00		Biljarten
		17:00-19:00	*	Aperitief op vrijdag
maandag	28	14:30-17:30	#	Heeren XVII

* inschrijving van te voren verplicht /+ deelname tegen betaling

activiteit georganiseerd door externen

VOORUITBLIK MAART

woensdag	2	Happy Hour
vrijdag	4	Filmavond
vrijdag	11	Indonesische rijsttafel
woensdag	16	Lezing door Els d'Hondt van het Rode Kruis:
		EHBO, verzorging van een wonde
vrijdag	25	Wijnclub en Clubavond
dinsdag	29	ALV Algemene Ledenvergadering

MEDEDELINGEN van de PROGRAMMACOMMISSIE FEBRUARI 2022

Gelukkig kunnen we weer aan ons “normale” clubleven beginnen. Dat betekent ook dat er geen Ledenjournaal meer zal verschijnen.

Aan de muren hangt nu het werk van Monique Geeroms; volgende maand bij het Happy Hour stelt zij zichzelf voor.

WOENSDAG 2 februari
vanaf 17:00

HAPPY HOUR

We hernemen onze activiteiten en willen dat op feestelijke wijze vieren.
Happy Hour-tarief van 17:00 tot 18:00, hapjes, toespraak van de voorzitter.

VRIJDAG 4 februari
om 18:30 **Maaltijd:** Filosoof
om 19:30 **Film**

Take the Lead

genre: muzikaal drama

jaar: 2006

duur: 112 minuten

regie: Liz Friedlander

acteurs: Antonio Banderas, Alfre Woodard, Yaya da Costa, Dante Basco

Gebaseerd op het ware verhaal van ballroomdanser Pierre Dulaine die met zijn dansprojecten probleemjongeren helpt om hun leven op de rails te krijgen.

VRIJDAG 18 februari
van 16:00 tot 18:30

Wijnclub

vanaf 18:00

CLUBAVOND

ZONDAG 20 februari
om 14:00

BRIDGE op zondagmiddag

Het is lang geleden dat er op zondag gekaart werd. Nu is er dus weer de goede besteding van uw zondagnamiddag. Hans Bender leidt de dingen in goede banen.

DINSDAG 24 februari
om 20:00

LEZING

door P.J. Kleiweg de Zwaan, ambassadeur
Het Nederlandse buitenlandbeleid en de relatie Nederland-België

VOORUITBLIK OP MAART

VRIJDAG 4 maart	Filmavond met maaltijd
VRIJDAG 11 maart	Indonesische rijsttafel
WOENSDAG 16 maart	Lezing door Els D'Hondt van het Rode Kruis
VRIJDAG 25 maart	Wijnclub en clubavond
DINSDAG 29 maart	Algemene Ledenvergadering

Aan Hare Koninklijke Hoogheid de Prinses van Oranje,
Per adres Paleis Noordeinde
Postbus 30412
2500 GK Den Haag

28 december 2021

Koninklijke Hoogheid, beste Amalia,

Op 8 december jongstleden werd u binnengeleid in de Raad van State. U zei bij die gelegenheid dat u zich realiseert hoe weinig u nog weet over 'de taken van de overheid, de beoordeling van wetten, het functioneren van het bestuur en de functie van de rechter'. U herhaalde ook de woorden die uw grootmoeder bij haar introductie in 1956 uitsprak: 'Nog zeer lange tijd, leden van de Raad van State, zal ik mij beschouwen als uw leerling. Ik zal – bewust van mijn verantwoordelijkheid – trachten een goede leerling te zijn'.

Deze houding siert u als jong volwassene en als prinses van Oranje. Niettemin willen wij er bij u op aandringen niet te bescheiden te zijn. Uw generatie moet juist van zich laten spreken in deze tijd waarin de toekomst van de aarde en het voortbestaan van de mensheid op het spel staat. Graag herinneren we u aan de woorden, die uw grootmoeder in haar Kersttoespraak van 1988 uitsprak: "Langzaam sterft de aarde en wordt het onvoorstelbare -het einde van het leven zélf- tòch voorstelbaar."

Deze uitspraak had tot belangrijk gevolg dat één jaar later (1989) het eerste Nationaal Milieubeleidsplan (NMP-1) werd uitgebracht. Dit baanbrekende plan zette Nederland internationaal op de kaart. Dit laat zien dat de mening van hooggeplaatsten het verschil kan maken. Het is nu dertig jaar later en de ambitieuze plannen uit de jaren negentig zijn door de achtereenvolgende kabinetten in de onderste bureaulade gelegd. Gevolg is dat er niets terecht is gekomen van bijvoorbeeld CO2 heffing, rekeningrijden, belasting op kerosine, herstructurering van de landbouw, etc. Sindsdien bungelt Nederland binnen Europa onderaan of bijna onderaan waar het gaat om klimaat/energie, luchtkwaliteit, waterkwaliteit, etc.

Deze negatieve spiraal treft niet alleen de nu levende generaties, maar vooral ook de toekomstige generaties. Zij hebben geen stem, laat staan stemrecht. Daarom moeten wij ons in hen verplaatsen en nagaan wat zij nodig hebben om een toekomst op te bouwen. Daar hoort zeker een beperking van de opwarming van de aarde tot minder dan 1,5 graad C bij én een gezonde en veerkrachtige natuur.

Omdat u nog jong bent kunt u zich goed voorstellen wat de komende generaties nodig hebben. En door het bereiken van uw meerderjarige leeftijd kunt u met gezag hierover spreken. Een scherpe koersverandering is nodig om een einde te maken aan het uitwonen van onze planeet en de aarde zo te gaan gebruiken dat deze voor toekomstige generaties ook leefbaar is.

Wij doen een dringend beroep op u om u krachtig uit te spreken voor een krachtig klimaat- en natuurbeleid, net zoals Greta Thunberg, die ook dit jaar 18 jaar is geworden, heeft gedaan.

Met de meeste hoogachting,

Johan Vollenbroek, ridder in de orde van Oranje Nassau, voorzitter MOB
Frans Vollenbroek, Grootouders voor het Klimaat.

Europa en haar patroonheiligen

Patroonheiligen hebben in het leven van gelovigen twee functies. Op de eerste plaats dienen zij als voorbeeld. Hun levenswijze is zo inspirerend dat je er als gelovige een voorbeeld aan neemt.

Onder heiligheid verstaan we eigenschappen zoals onaantastbaarheid, volmaaktheid, godvruchtigheid, rechtschapenheid maar ook het martelaarschap vanuit het Grieks “μαρτυς” (martus) dat letterlijk “getuige” betekent.

Heiligheid wordt in het Christendom als titel aan overleden personen toegekend, die een rechtschapen en een gelovig leven hebben geleid of die vooral in de eerste eeuwen als martelaar hun leven hebben gegeven.

In een aantal kerken, zoals bij de oosters-orthodoxen en rooms-katholieken en ook in de koptische kerk spelen heiligen een grote rol, in andere kerkgenootschappen is dat niet zo.

Maar in kringen die het hele christendom hebben 'losgelaten', worden 'heiligen' zoals [Sint Nicolaas](#) en [Sint Maarten](#) toch vaak nog met grote eerbied bejegend.

In de loop van de tijden zijn er verschillende vormen van patronaten gegroeid.

De oudste vorm van een patronaat is de benoeming van het kerkgebouw naar een bepaalde heilige.

Dat lag met name voor de hand als de kerk werd gebouwd op het graf van een heilige, zoals de 'Sint Pieter' in Rome, gebouwd op het graf van Sint Petrus. Hetzelfde geldt te Rome voor de Sint Paulus buiten de Muren. Wijdde men elders een kerk aan Sint Petrus of Sint Paulus, dan probeerde men een relik van de heilige te verwerven.

In de vroege middeleeuwen waren ook Sint Maarten (Martinus) en Sint Nicolaas veel gekozen kerkpatronen. Nadat in 431 Maria was uitgeroepen tot 'Moeder van God' verrezen er nagenoeg in alle steden van Europa Maria- of Onze-Lieve-Vrouwekerken. Een schitterend voorbeeld is de Santa Maria Maggiore in Rome.

Daarnaast kennen we patroonheiligen van aardrijkskundige plaatsen.

Daaruit ontstond het gebruik een stad of dorp toe te wijden aan de patroonheilige van de hoofdkerk. Zo is Sint Petrus de beschermheilige van Rome. Sint Nicolaas van onder meer

Amsterdam en van diverse handels- en havensteden zoals Kampen in Overijssel. Andere voorbeelden zijn Sint Maarten van Utrecht en Groningen. Naar heiligen werden ook veel plaatsen vernoemd zoals Sint Nicolaasga in Friesland en Sint Oedenrode in Noord Brabant. In België vinden we de plaatsnamen als Sint-Niklaas, Sint-Truiden, Sankt-Vith, Saint-Severin en Mariekerke.

Soms wijdde men een plaats aan een heilige die in die plaats had gewoond zoals Sint Geneviève in Parijs, Sint Goedele in Brussel.

Patroonheiligen van namen

In de loop van de middeleeuwen groeide het gebruik kinderen te vernoemen naar heiligen. De heilige naar wie je heette, werd dan jouw patroonheilige. Dat ging zelfs zo ver dat men in zuidelijke landen niet je verjaardag vierde, maar je naamdag: de dag waarop je patroonheilige in de kerk werd herdacht.

In Frankrijk kent men zelfs twee verjaardagen, de dag waarop je geboren bent en de dag waarop je naamheilige gevierd wordt.

Patroonheiligen van beroepen

Toen in de middeleeuwen beroepsgroepen en gilden ontstonden, kozen zij een eigen patroonheilige. Indien enigszins mogelijk kozen zij een heilige die hun beroep had uitgeoefend. Sint Jozef werd patroonheilige voor timmerlieden en handwerkslieden. De apostel Andreas van vissers, schippers en vishandelaars. De evangelist Lukas van wie Paulus zegt dat hij dokter was, van artsen.

Vaak koos men een patroonheilige als er op een of andere manier verband kon worden gelegd tussen het beroep en het levensverhaal (of de legende) van de heilige.

Zo werd Sint Bartholomeus patroon van de slagers, omdat hij levend gevild zou zijn. Sint Thomas ('de ongelovige') werd de patroon van architecten en bouwlieden, omdat zijn legende vertelt dat hij een paleis bouwde voor een heidense koning. Sint Cecilia van de muziek omdat zij, op het moment dat de bruidsmuziek klonk, haar man influisterde maagd te willen blijven omwille van Christus.

In diverse landen kennen we patroonheiligen. Bekend is in Frankrijk Jeanne d'Arc uit de 15de eeuw. In Nederland Sint Willibrordus als patroon van de lage landen.

Nu de patroonheiligen van Europa

Er zijn zes patroonheiligen van Europa. Zij zijn van grote betekenis voor de eenheid van de kerk en van Europa: zes bijzondere mensen – drie mannen en drie vrouwen – die eenheid, broederschap en solidariteit voor ogen hadden.

De eerste die we zullen bespreken is de Abt Benedictus van Nursia. Op 24 oktober 1964 roept paus Paulus VI de heilige Benedictus uit tot beschermheilige van Europa. Hierbij is de herinnering aan twee gruwelijke oorlogen, die de hele wereld in een chaos hebben meegesleept, even belangrijk als de hoop op een Europa dat verenigd zal zijn in vrede en vrijheid. De aanhef van de pauselijke bul, die bij deze gelegenheid werd uitgevaardigd, is opvallend.

Hij bestaat uit vijf eretitels die de betekenis van Sint-Benedictus voor Europa beklemtonen.

1. Vredesbode - Pacis nuntius
2. Bouwmeester van de eenheid - Unitatis effector
3. Leermeester van cultuur en beschaving - Civilis cultus magister
4. Verkondiger van het christelijk geloof - Religionis christiani praeco
5. Stichter van het westers monachisme - Monasticae vitae in occidente auctor

Vanuit deze vijf titels wordt een zesde titel afgeleid en aan de lijst toegevoegd:

Patroon van Europa - Patronus totius Europae.

De heilige Benedictus (480-547) wordt algemeen beschouwd als vader van het kloosterleven in de Latijnse Kerk.

Hij werd geboren in Nursia, het huidige Italiaanse Norcia in de buurt van Perugia. Al op veertienjarige leeftijd sloot hij zich aan bij een groep kluizenaars. Uiteindelijk belandde deze groep in Subiaco, ten oosten van Rome, waar het klooster Santo Speco ontstond. Hij werd tot overste gekozen in Vicovaro, maar was zo streng dat de monniken het benauwd kregen en zelfs probeerden hem te vermoorden door hem een gifbeker voor te zetten. Toen hij die echter zegende, brak de beker. Daarom wordt hij afgebeeld met een beker in de hand waaruit een slang tevoorschijn komt. Om dit soort conflicten in het vervolg te vermijden stichtte hij zijn eigen gemeenschap op de Monte Cassino.

Hij schreef de kloosterregel, de Regula Benedicti. Er bestonden al wel dergelijke regels, zoals de anonieme Regula Magistri, maar deze werden bijna allemaal als te streng of onevenwichtig ervaren. Volgens Benedictus moesten de monniken drie geloften afleggen: armoede, kuisheid en gehoorzaamheid aan de abt. De monniken moesten zich toeleggen op "ora et labora", waarmee het bidden en de handenarbeid bedoeld wordt. Het bidden werd gedaan door acht maal per dag deel te nemen aan het koorgebed. Ten slotte moesten de monniken zich bezighouden

met de lectio divina, het mediterend lezen van de Bijbel en de Kerkvaders. De regel van Benedictus is een afgewogen ritme van acht uur bidden, acht uur werken en acht uur rusten. Hierdoor verspreidde de orde der Benedictijnen, zoals ze naar Benedictus zouden gaan heten, zich in snel tempo over heel Europa.

Dit gebeurde zowel door het invoeren van de regel in reeds bestaande kloosters als het stichten van nieuwe kloosters. Zo is Benedictus ook een van de patroonheiligen van Europa geworden. Zijn feest werd vroeger op 21 maart gevierd maar tegenwoordig op 11 juli. Hij wordt aangeroepen als patriarch van de monniken van het westen en spiegel van gehoorzaamheid, armoede en zuiverheid.

Omdat de invloed van Benedictus zich hoofdzakelijk verspreid heeft in West-Europa, verklaart paus Johannes-Paulus II op 31 december 1980 de heiligen Cyrillus en Methodius eveneens tot beschermheiligen van Europa. Hiermee beklemtoont de paus de eenheid in Europa, een verbinding tussen het westerse en het oosterse deel.

De Roomse en Byzantijnse kerk. Cyrillus en Methodius waren van onschatbare waarde voor de verspreiding van het christendom in Oost-Europa.

Over hen beiden meer in een volgend e-blad.

Herman Hensen

Een minister uit Indonesië en “operatiezusters” uit Limburg

Dat mijn werkzaamheden bij de röntgenapparatenfabriek meer het karakter van marktonderzoek hadden dan van verkoop, bleek duidelijk toen, niet lang na de Midden-Oosten reis, als vorige keer beschreven, het Verre Oosten op het programma stond. Kernpunt daarbij was Indonesië. Vóór WO II was in feite alle export van de ENRAF naar Nederlands-Indië gegaan, maar in de Soekarnotijd kwam er geen enkel Nederlands product Indonesië binnen. In 1967 was die boycot voorbij en de handelsbetrekkingen waren weer op gang gekomen. Bovendien was Dr. G. A. Siwabessy, een radioloog die vóór de oorlog een goede klant van de ENRAF was geweest, inmiddels minister van gezondheid. Alle reden voor de directie mij opnieuw op pad te sturen. Voor zover ik mij herinner naar Pakistan, Thailand, de Filipijnen, Australië, mogelijk meer, maar het begon met Indonesië.

Het is niet zo eenvoudig om een afspraak te krijgen met een minister, maar gezien de relatie van vroeger is dat toch binnen enkele dagen gelukt. Dr. Siwabessy ontving mij bij hem thuis, was uiterst vriendelijk en prees de ENRAF de hemel in. Maar, ik moest wel begrijpen dat, toen Nederland eruit lag, Siemens zijn kans gegrepen had! Hij was al twee keer op bezoek in Erlangen geweest, waar de hoofdzetel van Siemens gevestigd was. In mijn tijd van de niveaumeters had ik veel in Duitsland gewerkt en ik wist inmiddels wel dat Siemens een goed geoliede marketingorganisatie had. Onderdeel daarvan waren een paar clubs in Erlangen waar het, na werktijd, goed toeven was.

Het moest mij wel duidelijk zijn, aldus Dr. S., dat de Indonesische ziekenhuizen voor radiologie volledig op Siemens overgeschakeld waren en daar kon hij geen verandering in brengen. Van zijn kant begreep hij wel dat dit zeer teleurstellend was, zeker omdat wij toch behoorlijk hadden moeten investeren om even bij hem op bezoek te komen. “Hoeveel heeft dat jullie wel niet gekost?” was zijn vraag. Dat kwam in die tijd, op rond de 20,000 gulden. Voor dat probleem hebben we ter plekke een oplossing gevonden. De verkoopprijs voor een complete röntgenbus met batterij-apparaat, een specialiteit die Siemens niet kon bieden, kwam op zo'n Hfl. 120.000. “Biedt mij die dan aan voor Hfl. 140,000 en ik zorg voor een bestelling via ontwikkelingshulp”, aldus Dr. S.

Zo gezegd zo gedaan, alleen de procedure voor zoiets duurt wel even. Begin 1968, ongeveer een half jaar na mijn bezoek aan Indonesië, lag ik met hoge koorts in het ziekenhuis na een mislukte blinde darmoperatie. Geheel onverwacht kwam Jan Klevering, voorzien van een bos bloemen, binnenstormen met de woorden: “Van der Horst, je hebt het voor elkaar, ze hebben acht röntgenbussen besteld!” Koortsig als ik was, probeerde ik duidelijk te maken dat er sprake van een vergissing moest zijn. Eén bus was er beloofd, maar daar wilde mijn baas niets van weten. De volgende dag werd het duidelijk, het ging inderdaad om één stuks. Wat was er gebeurd? De officiële aanbesteding van het ministerie van Buitenlandse Zaken had veel tijd gekost.

Uiteindelijk was er een telegram door Dr. Siwabessy aan minister Luns gestuurd met de tekst: Ik *acht* de offerte van van Enraf-Nonius de beste. Maar dat telegram was nogal verminkt en nauwelijks leesbaar, dat gebeurde wel eens in de tijd van de telegrammen. Het verminkte telegram was doorgestuurd aan de directie van E-N, en de altijd positief denkende Jan Klevering had er zijn interpretatie aan gegeven, een interpretatie die hij de volgende dag moest herzien, zonder bloemen.

Die opdracht moge de kosten van het marktonderzoek gedekt hebben, maar het werd steeds duidelijker dat het bevolkingsonderzoek op tuberculose met deze methode in de meeste landen een min of meer aflopende zaak was. Ter verduidelijking, er werden bij dit onderzoek “aan de lopende band” röntgenopnamen van de longen van de te onderzoeken personen gemaakt. Aangezien röntgenstralen zich niet, zoals licht, door een lens laten buigen, is een röntgenopname altijd op ware grote. Bij een longfoto is dat een behoorlijk oppervlak, veel materiaal, veel werk om te ontwikkelen. Met andere woorden, het is duur en tijdrovend. De

optische industrie, de Oude Delft, had daarom een systeem ontwikkeld waarbij een kleinbeeldcamera bij elke persoon een foto van het beeld van de longen op het röntgenschermbij maakt en automatisch doorspoelt voor de volgende opname. De rest van het proces is zoals bij elke kleinbeeldcamera, de film wordt ontwikkeld en in dit geval staan er allemaal verkleinde longfoto's achter elkaar op. Een radioloog kan, met een viewer, snel beoordelen of er reden is om iemand voor nader onderzoek op te roepen of niet. Die camera heeft bevolkingsonderzoek op tbc met röntgen mogelijk gemaakt. Alle fabrikanten van röntgenapparaten maakten er gebruik van, maar het bijzondere van het ENRAF-toestel was dat het op batterijen werkte en daarmee een fractie van het elektrisch vermogen nodig had in vergelijking met de concurrentie. Voor een verplaatsbaar apparaat is dat van groot belang, vandaar de hoge verwachtingen voor de verkoop. We hadden, bijvoorbeeld, op een aanzienlijke omzet in de Verenigde Staten gerekend. Bij vroeger onderzoek had de directie de filmrollen, met al die kleine longfoto's, in de V.S. getoond en daar was positief op gereageerd. Eén detail hadden ze over het hoofd gezien: De radiologen in de V.S. werden (toen, mogelijk is dat inmiddels anders) betaald op basis van de grootte (het oppervlak) van een röntgenopname. Het inkomen in dollars per longopname werd ruwweg tot een vijftigste gereduceerd. In goed Amerikaans: Forget the f.... camera!

Het vooruitzicht röntgenapparaten te gaan verkopen zag er dus minder goed uit maar de ENRAF fabriceerde nog meer, bij voorbeeld toestellen voor diathermie. Over de betekenis van dit woord is met googelen veel te vinden, ik houd het simpel: een gedeelte van het lichaam verwarmen door er een elektrische stroom door te voeren. De gebruikelijke reactie op deze verklaring is "Dan krijg je toch een schok". Ja, bij gelijkspanning of een wisselspanning met een lage frequentie, bv 50 Hz, zoals ons lichtnet, zal dat zeker gebeuren, maar onze spieren reageren niet op hoge frequenties. Diathermie-apparaten wekken met een wisselspanning van zo'n 500 tot 1000 kHz op, in feite hetzelfde als radiozenders. Nu zou de gedachte kunnen ontstaan: radiosignalen zijn er overal en voortdurend, word ik dan ook continu opgewarmd? Nee, want het vermogen, dat zo'n "verdwaalde straal" in je lichaam zou moeten opwekken, is verwaarloosbaar, in feite niet meetbaar. Toen, niet zo lang geleden, 5 gigahertz voor mobile netwerken in de publiciteit kwam, werden er inderdaad bedenkingen geuit over mogelijke beschadiging van het lichaam, meestal werd dan aan de hersenen gedacht. Ook daarover hoor je niets meer, het is niet aan te tonen.

Bij diathermie-apparaten worden twee metalen (elektrisch geleidende) elektroden op het lichaam geplaatst. De uitgangsspanning van het apparaat wordt daarop aangesloten en er gaat een (hoogfrequente) stroom van de ene naar de andere elektrode, door het lichaam, lopen. Denk even aan de ouderwetse gloeilamp, de stroom die er door vloeit veroorzaakt zoveel warmte in die gloeidraad dat deze licht uitstraalt. Het lichaam hoeft geen licht uit te stralen maar wanneer je de elektroden aan, bijvoorbeeld, twee kanten van een knie plaatst, kan het, tot diep van binnen in die knie, lekker warm worden. Dat is de toepassing van een diathermie apparaat in de kinesie (fysiotherapie).

Een andere toepassing is elektrochirurgie en berust technisch op hetzelfde principe. Echter één van de elektroden is heel klein, in feite de punt van een instrument waarmee een chirurg in weefsel snijdt. Omdat die elektrode zo klein is, wordt de temperatuur ervan, als gevolg van de er doorstromende elektrische stroom, hoog, erg hoog! Het instrument, laten we het een mes noemen, "brandt zich" door het weefsel zonder dat het nodig is druk uit te oefenen zoals bij een gewoon mes het geval zou zijn. De chirurg kan zo snijden, maar ook kleine bloedvaten dichtbranden, de term daarvoor is coaguleren. Het is van belang dat de "tegenelektrode" (de niet snijdende) zo groot mogelijk is, en goed (elektrisch) geleidend aan het lichaam verbonden is.

Wanneer dat niet het geval is werkt het apparaat als een soort radiozender, zij het met weinig vermogen en een kort bereik. Er kan echter genoeg reikwijdte voor het signaal zijn om een weg te zoeken via een lichaamsdeel dat tegen een goed geleidend metalen object rust (bij voorbeeld

een onderdeel van de operatietafel). En dan kan de intensiteit van de stroom zo hoog oplopen dat er een brandwond ontstaat! Dan wordt de patiënt die aan zijn blinde darm geopereerd is, wakker met een brandblaar aan z'n arm! Tot zover de technische kant van de elektrochirurgie van de jaren zestig, er zal veel veranderd zijn. Het voorbeeld van die brandwond is zeker niet uit de lucht gegrepen, dat blijkt wel uit het volgende verhaaltje.

In het kader van de verkoop van onze apparatuur kreeg ik te maken met “operatiezusters”. Heden zal die benaming wel niet meer gebruikt worden, al was het maar omdat er ook mannelijke verpleegkundigen zijn. De organisatie, die de belangen van die operatiezusters behartigde, contacteerde de ENRAF met de vraag of een deskundige één maal per jaar een voordracht over de veiligheidsaspecten van elektrochirurgie zou willen houden. Dat was, aldus

onze directie, een typische marketingaangelegenheid. De lezer zal het al begrijpen, eens per jaar gaf ik een lezinkje aan 30-40 operatiezusters. Dat vond plaats in een collegezaal van de universiteit in Leiden. Voor mij, altijd min of meer allergisch voor onderwijs geweest, was dat een bijzondere ervaring. Maar ik kreeg een vergoeding die mijn uurloon, berekend op bases van werkuren en salaris, ver oversteeg, dus ik zag het wel zitten. En ze kregen waar voor hun geld. Gewapend met een elektrochirurgie-apparaat en een biefstuk kwam ik naar Leiden. Die biefstuk om, zoals de lezer ongetwijfeld al wel begrepen heeft, het snijden en coaguleren te demonstreren. Hoofdzaak was goed uit te leggen dat er tussen de “tegenelektrode” en het blote lichaam van de patiënt een doek, overvloedig doordrenkt van een zoutoplossing, aanwezig moet zijn. Dit om een zo groot mogelijke geleiding van de (hoogfrequente) stroom te verkrijgen, zodat alle energie via het lichaam gaat, en niet de ruimte ingestraald wordt. Daar hamerde ik op: **die doek moet doordrenkt zijn!** Mijn toehoorders waren over het algemeen tevreden met mijn verhaal en demonstratie. En zo gebeurde het een keer dat twee operatiezusters mij na afloop kwamen bedanken - de term zusters is in dit geval

zeker van toepassing, omdat ze duidelijk uit een katholiek ziekenhuis kwamen en overeenkomstig gekleed waren. In prachtig Limburgs vertrouwde één van hen mij toe: “We zijn zo blij dat U het ons nu eens goed uitgelegd heeft. Wij deden er altijd een droge handdoek tussen, dat leek ons comfortabeler voor de patiënt. En ja, er waren vaak brandwonden, wij vroegen ons steeds af hoe dat kwam”.

Jaap van der Horst

Wereldgeschiedenis

De grauwsluiert die de Corona over ons dagelijks leven legt, doet me terugdenken aan mijn jeugd. Als kind was ik geregeld ziek en het enig vermaak dat mij restte was lezen. Ik verslond werkelijk alles wat gedrukt was vanaf alle lijvige boeken van Karl May waarin mijn grote held Old Shatterhand de hoofdrol vervulde tot “ Hoe de Katjangs op de kostschool van Buikie kwamen “.

Stripverhalen zoals de kleine boekjes over Dick Bos werden in die tijd als uiterst verderfelijk beschouwd en waren nauwelijks verkrijgbaar, maar af en toe kon ik er eentje bemachtigen in ruil voor een Dinky-Toy . Boeken met een hoog zieligheidsgehalte zoals Winnetou's dood en Alleen op de Wereld sloeg ik uit principe over.

Helaas was er niet altijd leesvoer voorhanden en dan restte mij een expeditie naar de bovenste plank in de linnenkast waar mijn moeder de boeken verstopte die zij uitermate schadelijk achtte voor mijn tere kinderziel zoals werken van Émile Zola waar ik me dan doorworstelde om erachter te komen waarom.

Als laatste redmiddel waren er altijd nog de ingebonden exemplaren van de Katholieke Illustratie van de buurvrouw, uitermate saaie lectuur behalve de achterpagina. Daarop stond de beeldend verluchte catechismus met boeiende afbeeldingen over wat je na je zonden te wachten stond in het Vagevuur.

Zo herinner ik me levendig het plaatje van huilende jongetjes in een grote kookpot boven een fiks vuurtje met er omheen rode duiveltjes met gemene drietanden in de hand. Volgens de tekst was dit de straf voor zelfbevlekking. Het maakte diepe indruk, want die ochtend had ik nog een flinke vlek op mijn schone trui gemaakt bij het eten van mijn bordje havermout, maar het leek me wel wat overdreven voor één vlek.

Als ik terugkijk heb ik mezelf altijd voor de boze buitenwereld afgeschermd door me achter een boek of krant te verschuilen.

Toen een tijdje geleden mijn kleinzoon me vroeg zijn geschiedenis te overhoren ,” Pake, niet te doen het hele stuk van 1945 tot na de Vietnamese oorlog “, besepte ik met een schok hoe weinig indruk de grote gebeurtenissen uit die periode op mij hebben gemaakt.

Van de Koreaanse oorlog begin jaren vijftig weet ik alleen nog dat het Nederlandse Vrijwilligers Bataljon de avond voor hun vertrek collectief een hoop draaide op de stoep van Felix Meritis waar de redactie van De Waarheid gevestigd was.

Het hoogtepunt van de Cubaanse crisis op 28 oktober 1962 maakte meer indruk, omdat ik toen in Eindhoven een cursus volgde en mijn vrouw en mijn bloedjes van kinderen thuis in Stadskanaal zaten.

De acties van de Provo's op de Dam en de rellen bij het Lieverdje met de rookmagiër Jasper Grootveld in 1965 vond ik hooguit vermakelijk zonder te beseffen dat er een nieuw tijdperk inging.

En van de Vietnamoorlog staat me vooral de beroemde foto van het napalmmeisje uit 1973 bij en natuurlijk de anti-oorlogsdemonstraties waarbij iedereen “Johnson Molenaar “ scandeerde omdat de leus” Johnson Moordenaar “ strafbaar gesteld was.

Wat een onuitwisbare indruk op mij maakte was de avond van 10 november in 1982 omdat de barkeeper van mijn hotel in Praag de bar sloot met de uitroep : ” We mogen niet meer schenken , Brezjnev is dood “.

Zelf heb ik nooit meegelopen met protestmarsen en zelfs mijn dienstplicht werd voortijdig afgebroken bij gebrek aan aanleg en overtuiging, zodat ik niet met een Russen-fobie geïndoctrineerd ben.

Voorwaar een schamele oogst voor zo'n lange periode en dat alleen nog maar als gevolg van veel lezen. Kun je nagaan wat er over 70 jaar is blijven hangen bij de huidige smartphone-gamegeneratie.

Edu Klobbie
(vriend van Hans Bender)

Tineke Toffanin stuurde dit lieve gedicht

Lord, bless my computer

Every single evening
As I'm lying here in bed,
This tiny little prayer
Keeps running through my head.

God bless all my family
Wherever they may be
Keep them warm and safe from harm
For they're so close to me.

And God, there is one more thing
I wish that you could do,
Hope you don't mind me asking
Please bless my computer too!

Now I know that it's unusual
To bless a motherboard,
But listen just a second
While I explain it to you, Lord!

You see that little metal box
Holds more than odds and ends,
Inside those small compartments
Rest so many of my friends.

I know so much about them
By the kindness that they give,
And this little scrap of metal
Takes me in to where they live.

By faith is how I know them
Much the same as you,
We share in what life brings us
And from that our friendships grew.

Please take an extra minute
From your duties up above,
To bless those in my address book
That's filled with so much love.

Wherever else this prayer may reach
To each and every friend,
Bless each e-mail inbox
And each person who hits send!

When you update your Heavenly list,
On your own CD_ROM,
Bless everyone who says this prayer
Sent up to God.com Amen!

Wijzigingen Ledenbestand

Nieuwe leden:

Mevrouw drs. W. PRINSEN-KOSTER (Winnie)	19/01/2022
De heer M.J.J. DE BRAUWER (Michel)	19/01/2022
Mevrouw A.C.F. DE BRAUWER-BREUGELMANS (Annemie)	19/01/2022
De heer H.H. KRÖNER (Henrik)	19/01/2022

Adreswijzigingen:

Mevrouw M.C. SCHARRER-VELDHUIZEN (Puck)	08/01/2022
De heer drs. D. MARCUS (Donald)	13/01/2022
De heer G. PENNING (Gerard) (Hollandse Club Antwerpen)	01/02/2022

Jarig in februari 2022:

Dag	NAAM
5	Leo Verbruggen
7	Annemie Breugelmans
8	Ineke Witkam-Schothuis
9	Barbara Hartwig
15	Maurits Bruggink
17	Maria van Beek-van Velzen
19	Bart Henny
21	Mark van Roy
22	Hans Bender
25	Jaap Kerkhof
26	Jan Schmidt
26	Emmie Gooze Zijl-Ploeg
27	Anny Jonker-Willems
28	Nelly Palmen-in de Rijp

Om reden van privacy zijn de adresgegevens en telefoonnummers van deze leden achterwege gelaten. U kunt deze vinden na inloggen op de website onder: Zoek in Ledenlijst.